

Oponentský posudek diplomové práce Gabriely Bártové

Téma a rozsah práce: *Úloha a bezpečnost novinářů v ozbrojeném konfliktu* (85 s.)

Datum odevzdání práce: březen 2016

1. Aktuálnost (novost) tématu

Role novinářů a obecně médií je v dnešní společnosti jistě velmi významná. Ne nadarmo se noviny označují jako sedmá velmoc. Bez ohledu na to, že se informační prostředky za posledních sto let výrazně změnily. Jak je tomu v současné době počítačové digitální revoluce, nelze s jistotou říci. Rozhodně však i do internetových médií musí zprávy někdo psát a poskytovat případně i obrazovou dokumentaci. Z tohoto hlediska je práce lidí, kteří se profesionálně zabývají žurnalistikou nezastupitelná. Zda lze všechny přispěvatele a šířitele dobrých a špatných zpráv označit za žurnalisty není zcela jasné, v širším slova smyslu tak skutečně být může. Předpokládejme, že novinářem či žurnalistou, může být téměř kdokoliv a je otázkou, zda existuje možnost množině složitě definovatelných osob poskytovat nějakou speciální ochranu. Spíše by se mohlo zdát, že by všichni ti, kteří informují a tom, co se na nejrůznějších válečných polích a kolbištích děje, mohou požívat ochrany garantované normami válečného práva komukoliv. Je nesporné, že získávání a šíření informací je činností, která je potřebná, pochopitelně jde-li o informace objektivní. Je rovněž zjevné, že jde mnohdy o činnost, která je velmi nebezpečná. Novinář, zjednodušíme-li si označení, může být nepohodlným svědkem pro některou z válčících stran nebo její komatanty, bývá vystaven značnému riziku během válečných či vojenských akcí samotných a někdy i po nich. Práce opravdových slušných a kvalitních novinářů je v ozbrojených konfliktech potřebná pro získání objektivních informací, jejichž účelem je v konečné fázi ochrana veřejných a individuálních zájmů. Právě výše zmíněnými otázkami se předkladatelka práce zabývá a s ohledem na stále se zvyšující počet obětí na straně novinářů, nelze téma označit jinak, než jako výsostně aktuální. Bohužel.

Práce je přehledně rozdělena do šesti částí. První část je věnována situaci novinářů v ozbrojeném konfliktu a mimo něj a autorka podává základní definici novináře v mezinárodním humanitárním právu, druhá část se zabývá pojetím ochrany novinářů v historickém vývoji, třetí část je věnována platné mezinárodněprávní úpravě postavení novinářů a do značné míry ji lze považovat za jádro práce, čtvrtá část je věnována ochraně novinářského zázemí a otázce, zda je či není toto zázemí civilním objektem, pátá část rozebírá iniciativy na posílení ochrany novinářů a šestá část se věnuje relativně nesouvisejícímu tématu, a to odpovědností novinářů za podněcování k mezinárodním zločinům.

2. Náročnost tématu

Zpracování práce vyžadovalo důkladnou analýzu relevantní závazné smluvní a obyčejové mezinárodněprávní úpravy, soft-law v podobě rezolucí přijatých VS OSN, návrhů na doplnění humanitárně právních úmluv o specifickou ochranu novinářů. Stanou pozornosti nezůstaly ani některé incidenty, které souvisí s traktovanou materií, např. bombardování Srbské rozhlasové a televizní stanice v Bělehradu relevantní, a nakonec ani mezinárodní trestněprávní kazuistika. Téma práce je proto možno považovat za náročnější, předkladatelka práce se musela podrobně seznámit s úpravou zpracovávané materie na mezinárodní úrovni, musela analyzovat základní hmotněprávní úpravu, doporučení vládních i nevládních mezinárodních organizací, a zároveň porovnat obecně platnou mezinárodně právní úpravu v dané oblasti s návrhy na jejich doplnění. Autorka prokázala solidní orientaci v popisované oblasti a nebála se kriticky zhodnotit jak platnou úpravu, tak návrhy na mezinárodně právní posílení ochrany novinářů. Celou materii důkladně analyzovala a syntetizovala ve srozumitelných závěrech.

3. Hodnocení práce

Předložená práce je systematicky členěna, autorka se drží zvolené struktury, jazykový styl a formální úroveň jsou na dobré úrovni zcela odpovídající požadavkům kladeným na obdobný typ prací. Při zpracování vycházela autorka z relevantních primárních a

sekundárních zdrojů, které standardně cituje. Na práci je patrné zaujetí, s jakým byla zpracována. Rozsah, obsah a celková úroveň zpracování vyhovuje nárokům kladených na obdobné kvalifikační práce.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Jak je uvedeno již výše, práce je po formální i obsahové stránce zpracována velmi dobře. Nelze k ní mít žádné zvláštní připomínky. Předkládaná práce rozhodně bohatě postihuje to, co mohlo být od diplomové práce očekáváno.

K ústní obhajobě bych rád požádal autorku práce, aby rozebrala rozdíl mezi vojenskými a civilními cíli a zaměřila se na limity vojenských útoků na tzv. smíšené cíle. Dále bych rád znal názor autorky, zda vůbec existuje nějaká efektivnější možnost ochrany novinářů v mezinárodním právu, případně jaká?

5. Doporučení

Závěrem bych rád uvedl, že práci hodnotím kladně, doporučuji ji k ústní obhajobě.

V Praze dne 20. dubna 2016

Vladimír Balaš